

Urbanització i Transformació del Territori

Codi: 104237
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	FB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Muñoz Ramírez
Correu electrònic: Franc.Munoz@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits ni coneixements obligatoris.

Objectius

Els objectius es refereixen a tres aspectes principals en relació amb el procés d'urbanització i la seva conseqüència principal, la transformació del territori:

- Descripció, explicació i anàlisi del procés d'urbanització a partir de l'estudi de diferents moments històrics concrets amb especial atenció al moment actual.
- Explicació general de la relació entre l'anàlisi del procés d'urbanització i l'anàlisi de les dinàmiques de transformació urbana i territorial associades, a partir del tractament d'informacions de tipus divers i referides a qüestions econòmiques, tecnològiques, polítiques, socials i culturals.
- Introducció als principals processos de transformació del territori pel que fa a la ciutat i els espais urbans i metropolitans actuals, amb especial atenció als resultats, impactes i conseqüències d'ordre divers derivades d'aquest procés global de canvi territorial.

Competències

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Analitzar i interpretar de manera sistèmica elements ambientals, demogràfics, urbans i paisatgístics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
2. Contrastar i comparar les diferents interpretacions de mapes geogràfics.
3. Distingir les principals causes i conseqüències del procés d'urbanització.
4. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
5. Exposar els conceptes propis de la Geografia.
6. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema.
7. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població i la urbanització al món, entre d'altres.
8. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
9. Utilitzar els principals conceptes relacionats amb el territori i les seves problemàtiques.

Continguts

- La transformació del territori en perspectiva: diversitat de dinàmiques de transformació territorial i protagonisme dels processos d'urbanització.
- El concepte d'Antropocè: les conseqüències de les transformacions del territori derivades dels processos d'antropització del medi i urbanització del territori.
- Els processos d'urbanització: definicions i aproximació històrica al fenomen del canvi territorial derivat de l'expansió urbana.
- Els mecanismes en la definició del procés d'urbanització i de la transformació del territori.
- Del procés d'urbanització al procés de metropolització: ciutat-metròpolis-urbanització regional.
- La urbanització regional dispersa actual: fonaments d'un procés i reptes actuals.
- La urbanització futura: principals problemes i reptes de la urbanització i la transformació del territori en el segle XXI.

Metodologia

- Classes expositives
- Presentació i debat de documentals i pel·lícules
- Lectura de llibres i articles
- Debats sobre temes bàsics de l'assignatura
- Pràctiques i treballs

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives	21	0,84	1, 3, 5, 7, 9
Presentació de materials audiovisuals	25	1	3, 7, 9
Tipus: Supervisades			
Preparació de treballs, discussions i presentacions	22	0,88	6, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi per a la prova escrita	30	1,2	1, 3, 6, 9
Lectura d'articles i llibres	30	1,2	1, 3, 6, 9
Realització d'exercicis i pràctiques	20	0,8	3, 4, 6, 9

Avaluació

Avaluació

Detall dels treballs i de la prova escrita d'avaluació (examen):

Treball 1. Ressenya i presentació d'un dels llibres referenciats a la bibliografia o consensuat amb el professor o treball de comparació de casos d'estudi de transformació del territori.

Treball 2. Dossier d'exercicis (diferents exercicis puntuals proposats pel professor durant el curs s'hauran de presentar de manera integrada tot configurant un únic document).

Examen. Prova escrita a partir del material d'estudi de l'assignatura (bibliografia bàsica i ampliada), fitxes temàtiques facilitades setmanalment pel professor, sessions de classe complementàries en format 'podcast' i recursos digitals de treball i consulta.

Notes importants:

- La presentació dels treballs 1 i 2 és condició necessària per a poder realitzar l'examen.
- De cara a l'avaluació final, es considerarà de manera positiva haver assistit a un mínim del 75% de les sessions de classe.
- La prova escrita (examen) té una importància qualitativa molt remarcable, atès que és la prova que avalua directament el coneixement i estudi de les fitxes temàtiques i els recursos digitals facilitats durant el curs i assegura el coneixement adequat dels continguts de la matèria. Per tant, la nota de la prova escrita haurà de ser d'aprobat (5) com a mínim per tal de poder aprovar la matèria.

Criteris d'avaluació

- Rigor expositiu i capacitat d'explicar de manera clara i suficientment precisa els temes treballats a l'assignatura.
- Capacitat per a fer servir exemples relacionats amb la bibliografia i els materials didàctics de l'assignatura.
- Iniciativa per a completar els materials facilitats pel professor a partir de la pròpia recerca individual.

Detall de la recuperació

-La recuperació de l'assignatura consistirà en un exercici de millora sobre la prova d'avaluació i configurat a partir de la bibliografia bàsica i ampliada i els altres materials obligatoris d'estudi de l'assignatura que s'hauràn treballat durant el curs.

-Per a poder presentar l'exercici de recuperació serà obligatori haver presentat abans totes les evidències d'avaluació requerides.

- Només es podrà tenir una qualificació de "no avaluable" quan no s'hagi lliurat cap activitat. Lliurar una o més de les activitats previstes implica perdre el dret a la qualificació "no avaluable"

La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que serà sancionat amb un zero a l'activitat. En cas de reincidència es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduceix tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Vegeu documentació de la UAB sobre "plagi" a:

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració d'una ressenya bibliogràfica o treball alternatiu	30%	0	0	1, 6, 9
Elaboració dossier d'exercicis de curs	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Resolució prova escrita (examen)	35%	2	0,08	1, 3, 6, 7, 9

Bibliografia

El procés global de antropització: temes clau per a entendre la transformació del territori:

George, Rose (2014) *90% de todo. La industria invisible que te viste, te llena el depósito de gasolina y pone comida en tu plato*. Capitan Swing Ed.

Nel-lo, Oriol; Mele, Renata (eds. 2016) *Cities in the 21st Century*. Routledge: London.

Turiel, Antonio (2020) *Petrocalipsis. Crisis energética global y cómo (no) la vamos a solucionar*. Ed. Alfabeto.

El procés d'urbanització i la transformació urbana:

Dupuy, Gabriel (1998) *El urbanismo de las redes*. Oikos-Tau.

Hall, Peter (2002) *Ciudades del mañana. Historia del urbanismo en el siglo XX*. La Estrella Polar.

Muñoz, Francesc (2010) "La densidad urbana: de la ciudad de concentración al campo urbanizado". A Fuster Sobrepere, Joan (ed.) *La agenda Cerdà. Construyendo la Barcelona metropolitana* (75-114). Barcelona: Ajuntament de Barcelona/Lunwerg.

Nel-lo, Oriol; Muñoz, Francesc (2004). "El proceso de urbanización". A Romero, Joan (coord.) *Geografía Humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado* (255-332). Barcelona: Ariel.

Urbanització i transformacions urbanes-territorials avui:

Graham, Stephen (2003) *The Cybercities Reader*. Routledge.

Guifreu, Judit; Manu Fernández (dir. 2016) *La utilització temporal dels buits urbans*. Col·lecció 'Estudis'. Sèrie Urbanisme i Habitatge. Diputació de Barcelona.

Ivancic, Aleksandar (2010) *Energyscapes*. Gustau Gili: Barcelona.

Muñoz, Francesc (2008) *Urbanización: paisajes comunes, lugares globales*. Gustau Gili, Barcelona.

Muñoz, Francesc (coord. 2011) *Estratègies vers la ciutat de baixa densitat. De la contenció a la gestió*. Col·lecció 'Estudis', 9. Diputació de Barcelona.

World Cities Report (2016). *Urbanization and Development. Emerging Futures*. UNHABITAT.

World Cities Report (2020). *The Value of Sustainable Urbanization*. UNHABITAT.

Programari

Només es requereix coneixements de programari bàsic (edició de textos; fulls de càlcul; arxius ppt i similars).